

Zmožnost dialoga kot sredstvo oblasti

MARTIN BRECELJ

Italijanski premier in vodja Demokratske stranke Matteo Renzi se je včeraj sešel s prvakom stranke Naprej Italija in nekdanjim premierjem Silviom Berlusconiem. Z njim se je soočil o reformi senata in o drugih ustavnih spremembah ter o novem državnem volilnem zakonu. Prihodnji ponedeljek se bo o teh vprašanih pogovoril s predstavništvom Gibanja petih zvezd.

Renzi in Berlusconi sta včeraj potrdila in izpopolnila dogovor o institucionalnih reformah, ki sta ga sklenila letošnjega januarja. Kljub občasnim odklonom in odklonom, ki se pojavljajo zlasti na ravni parlamentarnih skupin, je dogovor doslej držal. Po včerajšnjih razčiščenjih smemo pričakovati, da bo držal še naprej, kar pomeni, da možnost izvedbe omenjenih reform postaja vse bolj stvarna. Če ne bo novih zapletov, se bo sedanja zakonodajna doba, ki se je rodila v hudih krčih, zapirala v italijanske anale kot prelomna.

Najbrž je treba prav v tem preobratu iskati odgovor na vprašanje, zakaj hoče k pogajalski misli o institucionalnih reformah zdaj prisesti še Gibanje petih zvezd. Politična tvorba Beppeja Grilla se je rodila z deklariranim namenom, da bi Italiji pomagala obrniti stran, zdaj pa tvega, da se bo italijanski politični sistem prenovil brez njegove prispevka. To je posledica izolacionistične politike, ki jo je do nedavnega vodila in ki so jo volivci na majskih evropskih volitvah negativno ocenili.

Renzi je zapoznele sogovornike sprejel z odprtimi rokami. S predstavništvom Gibanja petih zvezd se je prvič sešel 25. junija, prihodnji ponedeljek pa se bo predvidoma drugič. Grillo se prvega srečanja osebno ni udeležil in, kot je včeraj sam napovedal, se najbrž ne bo niti drugega. Očitno se noče povsem odpovedati lastni »drugčnosti«.

Premier temeljuje svojo odprtost do novih sogovornikov, češ da skupna pravila morajo biti plod kolikor mogoče skupnih odločitev. Gre za načelno stališče, ki mu je težko oporekati. Seveda pa ni posrbskega pomena dejstvo, da se z večanjem števila sogovornikov premierjev položaj krepi. Renzi zdaj lahko lovi kar tri muhe hkrati. Prvič, Gibanje petih zvezd more obravnavati kot »navadnega« sogovornika, ne da bi mu priznaval že omenjene »drugčnosti«. Drugič, Silviu Berlusconiju manjša pogajalska moč. Tretjič, lažje kroti oporečnike v vladni večini in v svoji lastni stranki.

ITALIJA - Pomemben pospešek za prenovu senata in nov volilni zakon

Renzi in Berlusconi včeraj potrdila dogovor o reformah

Demokratska stranka se bo v ponedeljek sešla z Gibanjem petih zvezd

TRST - Sinoči v dvorani Rossettijevega gledališča

Večer Naši Angeli

Podelili nagrade Lucchetta, Ota, D'Angelo in Hrovatin za reportaže o trpljenju otrok v vojni

TRST - V gledališču Rossetti je bil sinoči slovesen večer Naši angeli ob podelitvi nagrad Lucchetta, Ota, D'Angelo in Hrovatin novinarjem in reporterjem, ki so se izkazali z reportažami o trpljenju otrok na vojnih območjih. Že dopoldne so se prejemniki nagrad srečali z novinarji in spregovorili o svojem delu. Popoldne so sledila še druga srečanja, med temi z Barbaro Gruđen in Sergijem Cancianijem o krizi v Ukrajini.

Na 5. strani

LJUBALJANA - Odprtje razstave

Lojze Spacal: Matrica - grafika - slika

10

GORIŠKA - Neurje

Huda ura v Doberdobu

Gasilci imeli veliko dela tudi v Trziču

13

STOJAN SPETIČ »Slovenija nikakor ni nova Švica«

KOMEN - Bivši italijanski senator Stojan Spetič 13. julija kandidira na predčasnih volitvah v Sloveniji na listi Združene leve. Spetič v intervjuju razmišlja o Sloveniji, ki žal nikakor ni postala »nova Švica«, ter o stanju duha v slovenski levici. Intervjuvanec je prepričan, da različna gledanja med SKGZ in SSO vse bolj politično paralizirajo slovensko manjšino, glavnina Slovencev v Italiji pa je po njegovem odprta novostim.

Na 2. strani

2,5 milijona evrov za stavbo Stefana in Zoisa

Na 4. strani

Spodbudne novice za tržaške vrtce in jasli

Na 4. strani

V Trstu kmalu odprtje prvih treh vodnih hišk

Na 5. strani

Podjetja s sedežem v tujini utajevala davke

Na 12. strani

KULTURA, ZABAVA, EKOLOŠKA
IN VEGETARIJANSKA KULINARIKA
DOGODEK Z ZELENIH SRCEM!

**VEGETARIJANSKI
FESTIVAL**

In OKOLJSKI

priveditelj
EVENT
GREEN

pobudnik
BioLab
VEGETARIAN & VEGETARIAN
ORGANIC FOOD

pokrovitelj
MINISTROVSTVO KULTURE
REPUBLIKE SLOVENIJE

**GORICA - Grajsko naselje
4.-6. julija 2014**

www.festivalvegetariano.it

Bio

ARIDEN
14

8

LJUBLJANA - Konec tedna v znamenju srečanj v Ljubljani in Škofji Loki

Slovenci iz zamejstva in sveta danes v DZ

LJUBLJANA / ŠKOFJA LOKA - Konec tedna bo v znamenju srečanj Slovencev iz zamejstva in sveta. Danes bo v državnem zboru potekalo 14. vseslovensko srečanje na temo mladih kot ustvarjalcev skupnega slovenskega prostora, jutri pa bo Škofja Loka gostila celodnevno prireditev Dobrodošli doma, tradicionalno srečanje Slovencev iz zamejstva in sveta. Med uvodnimi govorniki na današnjem celodnevem srečanju v DZ bosta predsednik komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Danijel Krivec in minister za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki opravlja tekoče posle, Gorazd Zmavc.

O mladih kot ustvarjalcih skupnega slovenskega prostora bodo nato spregovorili direktorja Slovensko-irskega društva Bernard Šrajner in Tilen Krajnc, predsednica Kulturnega društva Člen 7 iz avstrijske Štajerske Susanne Weitlaner ter znanstvena so-

delavka Inštituta za narodnostna vprašanja Sara Brezigar.

Jutri se bodo udeleženci iz zamejstva, sveta in domovine srečali v okviru celodnevne kulturne in družabne prireditve v Škofji Loki, kjer jih bosta nagovorila minister Zmavc in škofjeloški župan Miha Ješe. Kot so ob tem sporočili iz urada vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu, bo moč ob letošnjem srečanju zaposliti vseh pet čutil, saj se bo med drugim plesalo, ukvarjalo s športom, pa tudi dobro jedlo.

Letošnjo prireditev Dobrodošli doma organizira omenjeni urad skupaj z nevladnimi organizacijami Izseljensko društvo Slovenija v svetu, Svetovni slovenski kongres, Rafaelova družba, Združenje Slovenska izseljenska matica ter občina Škofja Loka, razvojna agencija Sora in turistično društvo Škofja Loka. Prireditve bo spremljal bogat kulturni program.

Državni zbor med enim od zasiedanj

KOBARID Smrt jadralnega padalca

KOBARID - Na območju Kobarida je okoli pol tretje ure popoldne strmoglavil jadralni padalec, ki se je pri tem tako hudo poškodoval, da je umrl na kraju nesreče, piše na spletnih straneh Uprave RS za zaščito in reševanje. Gre za 48-letnega državljanu ZDA, ki je strmoglavil na rob strehe stanovanjske hiše in nato z višine okoli šest metrov padel na tla. Američan iz zvezne države Teksas je v skupini štirih oseb, prav tako iz ZDA, z jadrlnim padalom poletel s hriba Stol nad Kobaridom. Med letom je začel izgubljati višino, zato je aktiviral pomožno padalo, a je to očitno storil prepozno, so zapisali na Policijski upravi Noga Gorica.

PIRAN - Odvrigel jo je ameriški bombnik ob koncu 2. svetovne vojne Bomba v Piranskem zalivu precej večja in nevarnejša od predvidenega

PIRAN - Letalska bomba v Piranskem zalivu, ki čaka na razstrelitev, je po zadnjih ugotovitvah strokovnjakov še enkrat večja in tudi precej bolj nevarna, kot so sprva mislili, poroča Radio Slovenija. O metodi uničenja pristojni organi še niso odločili, znano pa je že, da bi bil najboljši čas za uničenje, ko je morje najhladnejše, torej februarja ali marca. Predvideno uničenje 250-kilogramske bombe, ki leži na globini 21 metrov v Piranskem zalivu, so 24. junija zaradi slabega vremena preložili za nedoločen čas. Kot poroča Radio Slovenija, pa so ob takratnih pripravah na detonacijo pripadniki državne enote za varstvo pred neeksploziranimi ubojnimi sredstvi pri Civilni zaščiti, enote za hitre intervencije in Podvodne reševalne službe prišli do novih

podatkov. Ko so namreč odstranili mulj in so lahko bombo podrobno pregledali, so ugotovili, da je še enkrat večja, kot so mislili, ter da ima kemični vžigalnik, ki se lahko sproži že ob najmanjšem premiku.

Kot je pojasnil vodja regijske izpostave civilne zaščite Zvezdan Božič, se je uničenje bombe začelo prestavilo, a bo do njega »na tak ali drugačen način« moralo priti. Dodal je, da želijo zdaj pridobiti zlasti informacijo, ali bi se dalo letalsko bombo uničiti brez eksploziva oziroma s kakšno drugo tehnologijo.

Identifikacija je pokazala, da gre za letalsko bombo ameriške izdelave, ki jo je bombnik odvrigel ob koncu druge svetovne vojne. Zato želijo pristojni organi stopiti v stik tudi z ameriško voj-

sko, od katere bi lahko dobili podrobnejše podatke o sami bombi in se nato odločili za metodo, ki bi najmanj škodovala okolju. Že zdaj pa je znano, da bi bil najboljši čas za uničenje, ko je morje najhladnejše: torej februarja ali marca prihodnje leto, še navaja radio.

Za zdaj sicer še vedno velja odredba, da je na območju, kjer leži neeksplozirani ubojni predmet, prepovedano sidranje, potapljanje in lovljenje rib. Na napovedano uničenje bombe so se pred dnevi ostro odzvali tudi v Alpe Adria Green in med drugim zapisali, da bi pričakovali najmanj to, da se s to zadevo organizirano ukvarja vojska in ne civilna zaščita. Kot so pristavili, je to, da se »s tem ukvarjamo sedemdeset let po tem, ko so jih namestili v morje, milo rečeno popolnoma idiotsko«. (STA)

Dimitrij Rupel izgubil tožbo zaradi Trsta

LJUBLJANA - Delovno in socialno sodišče v Ljubljani je na prvi stopnji v celoti zavrnilo tožbeni zahtevek bivšega zunanjega ministra Dimitrija Rupla. Nekdanji vodja slovenske diplomacije je med drugim zahteval plačilo 20.000 evrov odškodnine zaradi domnevne diskriminacije, potem ko so mu julija lani prekinili delovno razmerje na zunanjem ministrstvu. Po navedbah zunanjega ministrstva je sodišče ugotovilo, da je delovno razmerje tožniku prenehalo na zakonit način, v skladu z zakonom za uravnoteženje javnih financ (Zujf). Zavrnilo je tudi zahtevek za plačilo odškodnine kot posledice diskriminacije, ker tožnik ni dokazal, da naj bi bil neenakopravno obravnavan zaradi svojega prepričanja in članstva v politični stranki, kot je trdil v tožbi.

Naroka na sodišču sta bila 8. maja in 19. junija. Na zadnjem je med drugimi pričal tudi zunanji minister, ki opravlja tekoče posle, Karl Erjavec. Prvi in večkratni zunanji minister Rupel je bil generalni konzul v Trstu, ko so mu 31. julija lani po Zujfu - dopolnil je več kot 65 let starosti in imel 40 let delovne dobe - izrekli prenehanje delovnega razmerja, čeprav je bil s strani vlade Janeza Janše dobro leto pred tem za generalnega konzula imenovan do aprila letos.

V tožbi je Rupel zahteval ugotovitev obstoja delovnega razmerja in plačilo odškodnine zaradi diskriminacije. Trdi, da je pri prekinitvi njegovega delovnega razmerja šlo za politično odločitev po oblikovanju vlade Alenke Bratušek in diskriminacijo zaradi članstva v SDS.

Erjavec je na pričanju izrecno zanimal, da bi na njegovo odločitev, da Ruplu julija lani ne podaljša delovnega razmerja še za eno leto, vplivala zamenjava vlade. Poudaril je, da so takrat, tako kot Ruplu, desetim uslužbenecem izrekli prenehanje delovnega razmerja v skladu z Zujfom.

Zatrdil je še, da je bila njegova lastna odločitev, da Ruplu pogodbe ne podaljša še za eno leto, in sicer zato, ker imajo na ministrstvu dovolj mladih sodelavcev, s čemer je prav tako sledil imenu Zujfa. (STA)

PREDČASNE VOLITVE - Stojan Spetič, kandidat Združene levice

»Slovenija žal zgodba o neuspehu«

»Spor med SKGZ in SSO vse bolj paralizira slovensko manjšino, vzdušje med ljudmi pa je pozitivno in odprto za novosti«

KOMEN - »Moje družinske korenine gredo od Pohorja do Trsta. Po upokojitvi živim na komenskem Krasu. Skratka, vključen sem v vsakodnevno življenje v Sloveniji in globoko čutim njene probleme. Mejo pa sem že zdavnaj zbrisal v svojih močganih,« pravi Stojan Spetič, ki na predčasnih volitvah v Sloveniji 13. julija kandidira na listi Združene levice (ZL). Njegovo ime (Spetič je seveda tudi slovenski državljani) bo na glasovnici v sežansko-komenskem volilnem okraju.

To je vaša prva kandidatura v Sloveniji. Ste že kdaj volili v tej državi?

Volil sem vsakokrat, ko je bilo koristno. Od ustanovitve, letos pomladi, pa sem tudi član Iniciative za demokratični socializem, ki skupaj z laburisti, ekolosocialisti in civilno družbo, kot so tokmoski Puntarji, nastopa na volitvah kot ZL.

Kaj je v resnici ZL?

Na nedavnih evropskih volitvah je dosegla lep uspeh (skoraj 6 odst.), zato upamo, da bo vstopila v državni zbor kot edina zares levičarska stranka.

Kaj pa preostala slovenska levica?

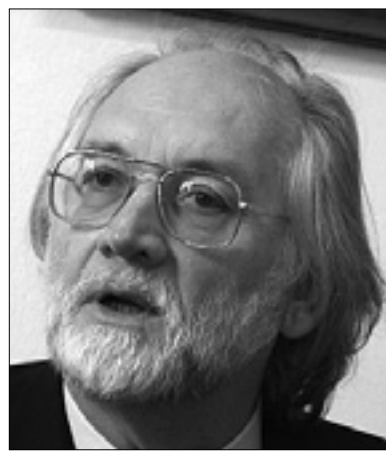
Ostali itak blodijo po neoliberalnem močvirju kapitalizma. Prave levice ni ali pa se je izneverila svojim izročilom. V Sloveniji se stranke revejajo kot gobe, večkrat na pobudo posameznika, ki računa samo na svoj ugled ali medijski odmev, nima pa jasno profiliranega programa.

Vrnimo se k Združeni levici...

Nova ZL pa v svojem programu ponuja alternativo krizi kapitalizma: demokratični socializem za tretje tisočletje. Ni naključje, da so pobudniki skoraj vsi zelo mladi. Vprašali so me za pomoč s kandidacijo in sem jo sprejel. Na razpolago jim dajem predvsem svoje parlamentarne izkušnje.

Po Jožetu Pirjevcu in Damijanu Terpinu ste vi tretji vidni Slovenec iz Italije, ki kandidirate v Sloveniji. Menite, da pomeni to novo pozornost do dogajanj v matici?

Iskreno povedano, ne. Tudi v Sloveniji, kot drugod po Evropi, se ljudje odmikajo od politike v prepričanju, da jim je bila odvzeta možnost odločanja,

Stojan Spetič kandidira v Sloveniji

kar je deloma tudi res. Med pripadniki slovenske manjšine v Italiji in dogajanjem v Sloveniji pa se razdalja meri v svetlobnih letih. Kvečjemu kdo tarna, če ne prejme prispevkov iz Ljubljane. Je pa del zamejcev, ki sodeluje na volitvah in na njihove glasove ZL računa.

Ali ne obstaja nevarnost, da bi te kandidature »izvozile« politična dogajanja v Sloveniji (vključno z go-

dovinskimi delitvami) tudi v našo manjšino?

Upam, da ne. Razmere pri nas so drugačne.

V čem drugačne?

Delitve med partizani in domobranci nimajo, razen med redkimi posamezniki, nobenega odmeva. So le poskus zakrivanja resničnih problemov v družbi. Primorci pa smo itak cepljeni proti fašizmu, ki v Evropi zaskrbljuje čve dviga glavo, kot na Madžarskem in v Ukrajini. Tu so fašisti zanetili vojno, ki lahko opeče celo celino.

Kako ocenjujete situacijo v Sloveniji?

Dramatično, ko javnost pasivno spremlja propadanje družbe, ki je hotela biti »nova Švica«.

Nobena zgodba o uspehu torej?

Kje pa. Liberalne politike razprodajanja družbenega premoženja in ukinjanja socialne države so Slovenijo spravile na boben. Banke in podjetja so v rokah tujega kapitala. Kakšna neodvisnost je sploh to?

In kaj predlagate?

ZL meni, da Slovenija potrebuje

krepe injekcije demokratičnega socializma in delavskega soupravljanja. Glejte prodajo Mercatorja. Zakaj bi ne podjetje spremenili v to, kar so pri nas Delavske zadruge (Coop) ali v Avstriji zadružni Konzum?

Kako ocenjujete razmere v slovenski manjšini?

Dogajanje v naši manjšini opazujem zdaj z roba, saj nisem več niti član paritetnega odbora, niti drugih manjšinskih organov. Sem pa še vedno aktiven med komunisti pri nas. Svoje misli zapisujem v Iskri (www.iskraonline.eu).

Imate pa gotovo svoje mnenje.

Zdi se mi, da nas je spor SKGZ-SSO paraliziral, kljub dejstvu, da je vzdušje na terenu pozitivno in odprto pomembnim novostim.

In kaj predlagate?

Potrebne bi bile radikalne reforme, načrt pa naj izdela skupina izvedencev, ki bi jih izvolili na odprtih manjšinskih volitvah. Računajmo predvsem na mlajšo pokolenje, ki dogajanje spremlja kritično, a ima veliko povedati. Le prisluhniti mu je treba.

S.T.

ČEDAD - Na programu je od 11. do 20. julija

Topolovo z 21. Postajo spet v centru dogajanja

TOPOLOVO – Nekoliko kasneje kot ponavadi, a vendarle. Tudi letos poleti bo slikovito beneško vasico Topolovo v občini Grmek poživila tradicionalna in priljubljena prireditev Postaja Topolove. Otvoritev enaindvajsete Postaje bo v petek, 11. julija, trajala pa bo vse do nedelje, 20. julija in bo tako kot vsako leto ponudila celo vrsto zanimivih glasbenih, filmskih, literarnih in drugačnih dogodkov.

Letošnjo prireditev bo uvedel Romano Vecchiet, direktor Videmske knjižnice, ki bo predstavil svojo knjigo Binari d'Europa. V Topolovem, kjer vsako leto namenajo veliko pozornost tudi literaturi, pa bodo letos odprli tudi Majhno svobodno knjižnico. Kar zadeva literarni del, naj povemo, da bo v nedeljo, 13. julija, slovenska pesnica Barbara Korun predstavila zbirko pesmi, ki jo je napisala oktobra, ko je v okviru že uveljavljene projekta Koderjana gostovala v mali beneški vasici. Naslov že osme knjige tega projekta, ki so jo izdali Zadruga Novi Matajur, Kulturno društvo Ivan Trinko in Društvo Topolovo, je »Čečica, motnjena od ljubezni«.

V torek, 15., bo tržaška pesnica Chiara Catapano uradno odprla čakalnico na Postaji. Sledilo bo v četrtek, 17., branje, ki ga kot vsako leto organizirajo v sodelovanju s potujočim mednarodnim pesniškim festivalom 'Acque di acqua'. Sodelovali bodo Rok Alboje (Tolmin), Roberto Cescon (Pordenone), Azzurra D'Agostino (Bologna) ter Claudio Grisancich (Trst). Po branju bo tudi kratka predstavitev zadnje številke tržaške revije »Almanacco del ramo d'oro«. Literarni del Postaje se bo zaključil v soboto, 19. julija, s srečanjem z Angelom Floramom, avtorjem knjige Balkan Circus.

Med protagonisti v improviziranem kinu na prostem pa bosta letos tudi Alberto Fasulo, ki je lani s svojim filmom Tir zmagal na festivalu v Rimu, in Pif, ki bo na Postaji skupaj z dvema igralcema iz svojega filma »La mafia uccide solo d'estate« in novinarjem Espresso Lirio Abbatejem predstavil gledališko predstavo o mafiji. Tu bo tudi slovenski režiser Gregor Božič s svojim kratkim fimom Šuolni iz Trsta, ki ga je posnel med Mašero in Topolovim in katerega protagonistka je Benečanka Dora Ciccone. En večer bo posvečen Globalni delavnici zdravlja, v kateri bodo uvedli novo medicinsko smer, pri-povedno medicino. Predvajali bodo film The special need, ki je prejel več nagrad, prisotni pa bojo režiser in igralec Enea in Alex. V okviru dolgoletnega sodelovanja z izolskim festivalom Kino Otok bo v Topolovem na sporedu glasbeni-video performans Creazione in bodo predvajali tri krake filme mla-

Tako kot vedno je letošnji program postaje raznolik in za vse okuse

NM

dih srbskih režiserjev. V kinu na prostem si bo mogoče ogledati di zadnji film Furlana Paola Comuzzija, Scarti.

Med Postajo Topolove bodo kot ponavadi organizirali tudi več različnih delavnic in pohodov. Za enega od teh bo poskrbelo združenje Pro Loco Nediške doline, pohodniki pa se bodo odpravili po sledih pisatelja Carla Emilia Gadde, ki je v svojem dnevniku opisoval svojo pot v občini Grmek leta 1917. Udeležence bo spremljala tudi prof. Paola Italia, ki proučuje omenjenega pisatelja. Kar zadeva delavnice pa naj posebej omenimo tisto, ki je posvečena »lagerski glasbi«. Mladi glasbeniki bodo namreč študirali in izvajali skladbe, ki so jih napisali skladatelji v nacističnih taboriščih. Delavnico, ki se bo začela celo dan pred uradno otvoritvijo Postaje, vodi Davide Casali in sodi v okvir Festivala Viktor Ullman.

V glasbenem delu bo tudi letos med protagonisti Topolovska Minimalna Orkestra, ki bo kot ponavadi zaigrala tudi skladbo InC Terryja Rileyja, ki obhaja letos svojo 50-letnico. Na sporedu bo tudi onirični kabaret violinistke Tiziane Bertoncini ter nastopi Jazz orkestra Konzervatorija iz Vidma, skupine pevk iz Tolmina in seveda skupine Les Tambours de Topolò.

V ospredju letošnje Postaje bo tudi po-bratenje z gorsko karnijsko vasico Dordolla. V okviru tega sodelovanja bo v Topolovem angleški režiser in fotograf Christopher Thomson predstavil svoj dokumentarec The New Wild o evropskih zapuščenih krajinah. Dordolli pa je posvečen tudi dokumentarec Renato's plan (Renatov načrt) Slovenke Anje Medved.

Podroben program letošnje Postaje je na spletni strani www.stazioneeditopolo.it in na posebni strani družbenega omrežja facebook, ki je posvečena tej prireditvi. (NM)

Slovenija odpoklicala tri veleposlanike

LJUBLJANA - Slovenska vlada je predsedniku republike Borutu Pahorju posredovala predlog za odpoklic treh veleposlanikov, in sicer veleposlanika na Poljskem Marjana Šetince, veleposlanika v Egiptu Roberta Kokalja in vodje stalnega predstavništva Slovenije pri Svetu Evrope v Strasbourgu Damjana Berganta. Vlada je določila predlog, da se Šetince s položaja, na katerem je bil od leta 2009, odpokliče z 31. julijem.

S tem datumom bo glede na odločitev vlade odpoklican tudi Bergant, ki je bil na položaju od leta 2010. Bergant bo 1. avgusta prevzel položaj direktorja ITF Ustanove za krepitev človekove varnosti.

Kokalj bo z veleposlaniškega mesta v Egiptu, ki je pristojno tudi za Savdsko Arabijo, Katar, Kuvajt, Oman in Združene arabske emirate, odpoklican 13. avgusta. Kokalj je bil na tem položaju od leta 2010. (STA)

REZIJA - Številna srečanja

Slovenska generalna konzulka na obisku

REZIJA – Slovenska generalna konzulka v Trstu Ingrid Sergaš je ta teden s konzulko Kersnič Žmavc obiskala dolino Rezijske, da bi bolje spoznala krajevno stvarnost. Najprej se je sestala z županom Sergiom Chinesejem, nato pa sta jo sprejela še predsednika SKGZ in SSO za videmsko pokrajino Luigia Negro in Giorgio Banchig.

Generalna konzulka se je pogovarjala tudi z direktorjem Parka Julijskih Predalp Stefanom Santijem. Govor je bil o plodnem sodelovanju te ustanove s Triglavskim narodnim parkom in o pomenu čezmejnih evropskih projektov. Nato si je Sergaševa ogledala še kulturni dom na Ravanci, Rozajansko kulturno hišo, in se se seznanila s številnimi dejavnostmi ki se tam izvajajo. Nato je bil na vrsti še ogled muzeja rezijanskih ljudi in starih predmetov, ki jih hrani.

Popoldne je bila na vrsti Solbica, kjer deluje urad Zveze slovenskih kulturnih društev. Tam si je generalna konzulka Slovenije ogledala še muzej brusarja in staro tipično rezijansko hišo, ki jo je kupilo Kulturno društvo Muzej rezijanskih ljudi, da bi v njej uredilo muzej in kjer naj bi imela v bodoče svoj sedež tudi ZSKD in KD Rozajanski dum. Slovenska generalna konzulka Sergaševa se je nato srečala še s predstavniki združenja ViviStolvizza, ki se zavzemajo za to, da ta mala vasica v dolini pod Kaninom ne bi zamrla, in zato organizirajo številne dogodke, skrbijo pa tudi za okolje. (NM)

©Inter IKEA Systems B.V. 2014

ZNIŽANJA V TRGOVINI IKEA DO 40%. TO POLETJE BO TUDI VAŠ DOM IZGLEDAL V DOBRI FORMI.

Na spletni strani **IKEA.it/villesse** dobite več informacij o datumih, pogojih znižanj ter o znižanih cenah izdelkov v vaši trgovini.

Člani IKEA FAMILY in IKEA BUSINESS, bodo lahko izkoristili **DODATEN POPUST** v višini **10%** na mnoge že znižane izdelke. Velja do razprodaje vseh zalog.

IKEA Villesse

Località Maranuz, 1

Pon-Ned 10:00 - 20:00

ŠOLSTVO - Sklep pokrajinskega sveta

Dva milijona in pol evrov za poslopje Zoisa in Stefana

Pokrajinski svet je na včerajšnji seji namenil skoraj dva milijona in pol evrov (točneje 2.449.740 evrov) izredni obnovi stavbe na ploščadi Canestrini pri Sv. Ivanu, kjer domujeta slovenski višji srednji šoli Jožef Stefan in Žiga Zoisa. Sklep je predlagala odbornica za proračun Mariella De Francesco sporazumno s predsednico Mario Tereso Basso Poropat. Denar za obnovo šolske stavbe so odobrili v sklopu proračunskih dopolnil v višini 3.374.109 evrov, ki so jih v glavnem namenili šolstvu.

»Prednost smo dali obnovi in popravilom poslopij, v katerih domujeta dve ali tudi več šol,« pravi odbornica De Francesco. Poseg na poslopju slovenskih šol je skupno vreden okoli šest milijonov evrov. Formalno gre za drugi finančni poseg, ki bo namenjen ureditvi oziroma obnovi pročelja, oken in vrat, medtem ko je prenova strehe, sanitarijev in naprav stala milijon evrov. Dela naj bi trajala približno leto dni.

Pokrajinski svetniki so na področju šolskih stavb namenili 160 tisoč evrov izredni obnovi poslopja v Ul. Mameli, kjer ima sedež znanstveni licej Galilei. 70 tisoč evrov bodo prejeli posamezni ravnatelji za manjša popravila na šolah, 50 tisoč evrov gre varnosti na šolah, licej Oberdan bo prejel 60 tisoč evrov za informacijske učilnice na sedežu v Ul. Veronese, enaka vsota v isti namen bo šla v blagajne šole Max Faabiani v Ul. S. Gabriele. Pokrajina je na področju šolstva namenila 43 tisoč evrov za opremo na raznih šolah.

Pokrajinski svet je vedno na predlog odbornice za proračun od-

Šolska stavba v obnovi na ploščadi Canestrini pri Sv. Ivanu

ARHIV

obril 480 tisoč evrov za asfaltiranje pokrajinskih cest. Veliko pozornost (365 tisoč evrov) so v proračunskih spremembah namenili izboljšavam pri ločenem sortiranju odpadkov. Glavnina tega denarja bo šla občin- skim upravam. 57 tisoč evrov bo pokrajinska uprava namenila namenila občanom ter podjetjem, ki so zaprosili za prispevek za odstranitev azbesta.

Pokrajinski svet se je na včerajšnji seji ukvarjal tudi z gospodarskimi vprašanji v luči krize. Tristo tisoč evrov je namenil podjetjem, ki zaposlujejo invalide ter ljudi s posebnimi potrebami. Zadnji včerajšnji sklep zelo plodnega zasedanja je zadeval odobritev 145.116 evrov za spodbujanje rojstva novih podjetij.

OBČINA TRST - V občinskem svetu o vrtcih in zaposlitvah, protest USB Odbornik Treu zagotavlja: »Septembra bo vse po starem«

ROBERTO TREU

CLAUDIO GIACOMELLI

Vprašanje prekernege osebja občinskih otroških vrtcev, jasli in rekreacijskih centrov je včeraj odmevalo v tržaškem občinskem svetu. Pred županstvom je protestiral sindikat USB, v dvorani so razpravo poslušale vzgojiteljice, nad katerimi visi Damoklejev meč razsodbe ustavnega sodišča, ki je razveljavilo del starega deželnege zakona o zaposlovanju v krajevnih upravah in onemogočilo nadaljnje zaposlitve za določen čas.

Občinski svetniki niso prisluhnili deželnemu odborniku za krajevne uprave Paolu Panontinu, ki je bil prav zaradi tega vprašanja spet v Rimu, kjer se pogaja s predstavniki ministrstev o besedilu novega deželnege zakona, izglasovanega junija. Pač pa so poslušali občinskega odbornika za osebje Roberta Treua. Povedal je, da bo Občina Trst ravnala v skladu z deželnim zakonom, objavljenim v sredo. »Septembra bodo storitve redno stekle,« je dejal. Na dnevnem redu je bila skupna resolucija, ki spodbuja občinski odbor, naj reši vprašanje, poročevalec je bil Claudio Giacomelli iz mešane skupine. »Že junija smo vsi soglašali, da mora občina narediti vse, da zagotovi delovna mesta in storitve. Hočemo jasne odgovore,« je dejal in vprašal odbornika, kaj se bo zgodilo septembra. Treu je razložil, da bo občina ravnala v skladu z deželnim zakonom, v običajnih oblikah in z običajnim osebjem, ki bo morda že zaposleno za nedoločen čas. »Jasli in vrtci, ki smo jih odprli v zadnjih letih, pričajo o tem, da ni naš skriti cilj odstopiti storitve zasebnikom. Te trditve so neosnovane,« je bil odločen. Deželne predpise skušajo še spremeniti na boljše, Treu je omenil poskus takojšnje stabilizacije prekernege osebja brez razpisa (drugače ga bodo objavili med šolskim letom). Hkrati skušajo preprečiti morebitne pritožbe rimske vlade. Svetniki so ugotavljali, da so novice dobre (tako Giacomelli) in pravzaprav presegajo smernice resolucije. Slednjo so vsekakor izglasovali s široko večino.

Sindikat USB je medtem zahteval odločnejše korake. Občina naj razglasi, da so vzgojne storitve osnovne za tržaško skupnost in zaposli vse potrebno osebje, poziva sindikat. (af)

ČRNA KRONIKA - Nov primer nasilja v družini

Pretepal ženo in sinčka

Nasilni oče grozil tudi z orožjem, po sodnikovi odločitvi se ne sme približati svoji družini

So dogodki, o katerih ne bi hoteli pisati ne brati, njihov opis pa lahko pomaga žrtvam nasilja, da tudi same prekinejo molk in poiščejo pomoč. Po navedbah tržaške občinske policije se je neka mati z dvema sinovoma, starima 8 in 7 let, v začetku junija zatekla na urgenco tržaške otroške bolnišnice Burlo Garofolo. Starejšega sina je oče tako pretepal, da je otrok potreboval zdravniško pomoč. V takih primerih morajo zdravniki poslati obvestilo državnemu tožilstvu. Tožilka Maddalena Chergia je naročila tržaški občinski policiji, naj takoj uvede preiskavo, seveda z vso potrebno previdnostjo in občutljivostjo. V okviru občinske policije deluje namreč skupina redarjev, usposobljenih za delo z žrtvami nasilja v sodelovanju s psihologinjami tržaškega centra za boj proti nasilju Goap.

Preiskava je bila dokaj zapletena. Pričevanja samih žrtev ter tretjih oseb, poročila različnih bolnišnic Furlanije-Juljske krajine in drugi elementi so sestavili žalostno sliko, v kateri sta bila predvsem starejši otrok in mati redni žrtvi očetovih nasilnih iz-

padov. Moški ni uporabljal samo rok, ampak jima je grozil tudi z orožjem, vse to pa je trajalo že dalj časa. Preiskovalni sodnik Raffaele Morvay je naposled na očetov račun odredil pre-

poved približevanja družini, osumljenca so doletele ovadbe zaradi nasilja v družini, povzročitve telesnih poškodb, obrekovanja in groženj z uporabo orožja.

Vinjena voznika in strokovni pregledi

Tržaška občinska policija je pred dnevi nadzorovala promet na ulicah Flavio in Revoltella, pozornost je posvečala tako hitrosti vozil kot spoštovanju pravil o obveznih strokovnih pregledih. Obračun je delno pozitiven, saj je bila velika večina od 40 ustavljenih vozil v skladu s predpisi. Slaba novica je, da je bilo 5 od skupno 6 prometnih prekrškov dokaj hudih: dva voznika sta bila pod vplivom alkohola, v treh primerih pa vozilo ni prestalo obveznega pregleda. Pod vplivom alkohola sta vozila 42-letni voznik avtomobila alfa 146 (en gram alkohola v litru zraka) in 68-letni skuterist s stopnjo dobrih dveh gramov alkohola v litru izdihanega zraka.

Prvi kadil, drugi pil

Karabinjerji so v sredo ponoči zalotili voznika pod vplivom droge. Na trgu pred glavno tržaško bolnišnico so ustavili avtomobil in z napravo drugwipi ugotovili, da je 23-letni italijanski državljani voznik pod vplivom kanabinoidov. Odvzeli so mu voziško dovoljenje in mu tudi zasegli vozilo. V Ul. Carducci pa so odvzeli dovoljenje 22-letnemu hrvaškemu državljanu, ki je vozil vinjen.

NAGRADA LUCHETTA - Srečanje z nagrajenci v palači Dežele

»Vredno je tvegati življenje, da daš besedo nevidnim«

Vsi nagrajenci so v reportažah osvetlili trpljenje in teptane pravice otrok

Letošnji nagrajenci so se včeraj nastavili fotografom in odgovarjali na vprašanja lokalnih novinarjev

FOTODAMJ@N

»Nagrada za intelektualno poštenost tistih, ki zaslužijo novinarski naziv«, za znane novinarje ali za neznane freelancerje kot priznanje za osvetlitev problematike otrok na vojnih prizoriščih, kjer »ni dovolj imeti pero ali kamero, pomembnejše je srce, ki je povezano z glavo«: tako sta Daniela Luchetta in član ocenjevalne žirije Pino Aprile označila smernice novinarske nagrade, ki je pridobila velik pomen v državnem in mednarodnem nivoju.

Poročanje iz vojnih in kriznih področij enakovredno preizkuša sposobnosti novinarja in človeka, ker večkrat zahteva radikalne odločitve, ki zadevajo resnično angažiranost poročevalca in sam instinkt preživetja. O tem na najbolj pretresljiv način priča zgodba švedskega fotografa Niclasa Hammarströma, ki ga je ljubezen do poklica (in resničnega poslanstva) privedla do dramatične življenjske izkušnje, saj so ga v Siriji ugrabili in zadržali sedem tednov v zaporu, nato še ustrelili v nogo, ker je skušal zbežati. Njegove fotografije dokumentirajo razmere otrok v Alepu. Dobitnik nagrade Miran Hrovatin je povedal, da je bil v zaporu bolj zaskrbljen za usodo svoje družine in da je še zdaj prepričan, da se je splašalo in da bi se vedno splašalo tvegati življenje za fotografijo, za zgodbo, ki daje nevidnim besedo.

Palestinski otroci pod izraelsko okupacijo so dejansko imeli možnost povedati svoje misli z reportažo, ki jo je dobitnica nagrade D'Angelo Harriet Sherwood napisala za prilogo časnika The Guardian. »Vsi se vedno osredotočajo na velike

protagoniste in aktiviste, ob stiku z tragedijami vsakdana pa sem preusmerila pozornost v najbolj nedolžne in tihe žrtve« - je povedala novinarka, ki je obenem izrazila zelo pesimistično mnenje o razvoju dogodkov: »Nasilje se bo nadaljevalo«.

Položaj pakistanskih deklic, ki se borijo za pravico do izobrazbe je bila tema televizijskega prispevka, s katerim je Lucia Goracci (RAI-Doc 3) prejela nagrado Ota. »Izobrazba je v nekaterih državah kompleksna in tvegana izbira, ki jo lahko razume še bolje, kdor je spoznal položaj žensk v naši državi pred petdesetimi leti.« - je povedala avtorica reportaže, ki se je osredotočila na tri emblematične zgodbe z nasilnim razpletom.

Nagrado Luchetta za članek o baby-delavcih v Boliviji je prejela novinarka časnika Avenire Lucia Capuzzi, ki je dokumentirala upor otrok pod 14. letom starosti, ki so manifestirali za pravico do dela, saj jim honorar odpira pot do študija in do emancipacije. Flavia Paone pa je za tv dnevnik tretje mreže RAI poročala o romski skupnosti, kateri je občina v neapeljski pokrajini dodelila prostor v odlagališču smeti, kjer otroci vse pogostejše zbolijo, in o samotnem boju skupine občanov, ki so se angažirali za rešitev situacije, do sedaj brez dejanskih rezultatov, čeprav je njihova peticijska prišla do Senata.

Nagrajenci so v teh dneh imeli natrpan delovni koledar, saj so se udeležili tudi javnega srečanja na Velikem trgu, sinoci pa so prejeli zaslužene nagrade na slovesni prireditvi na odru gledališča Rossetti.

ROP

NAGRADA LUCHETTA - Zanimivo srečanje

Ko brat mori ... Ukrajinca, brata

»Gospa Olga iz Donecka mi je dejala, da ji je bilo med drugo svetovno vojno jasno, koga naj sovraži, danes pa lahko le opazuje, kako se bratje obstranjujejo med sabo.«

Pričevanje novinark dnevnika TG3 Barbare Gruden je najbrž »razorožilo« marsikatero poslušalca, ki se je včeraj podal v deželno palačo na Velikem trgu, da bi prisluhnil srečanju o ukrajinski krizi. Kajti čeprav je dogajanje v Ukrajini marsikomu nejasno, je skozi oči navadnih ljudi lahko videti tudi zelo preprosto ...

Protagonista enega od včerajšnjih srečanj »prednagrade« Luchetta sta bila Barbara Gruden in Sergij Canciani, tržaška novinarka, ki sta Radio Trst A zamenjala za državne televizijske kanale mreže Rai. Oba sta se poklicno veliko ukvarjala z vzhodno Evropo, Canciani je bil dolga leta dopisnik iz Moskve, Barbara Gruden v teh mesecih kot posebna poročevalka od blizu sledi dogajanju v Ukrajini. Pogovor je vodil novinar Pino Scaccia (med prvimi dobitniki nagrade Luchetta).

Tržaška novinarka seveda nima ta v žepu rešitve ukrajinske krize, ponudila pa sta nekaj zanimivih iztočnic. Canciani je spomnil, da sta vzhod in zahod države zelo različna: na eni strani pravoslavni rusko govoreči prebivalci,

ki se nostalgичno spominjajo sovjetskih časov, na drugi katoličani, ki od osamosvojitve uporabljajo ukrajinščino in imajo svoje korenine v avstro-ogrskem cesarstvu. Razlike se Barbari Gruden še spomladi niso zdele nepremostljive: ocenjevala je, da bi jih prebivalci, v imenu splošnega odpora do podkupljene in populistične centralne oblasti, lahko vsaj delno odmislili. Po njeni oceni pa je parlament storil neverjetno napako, ko je izglasoval zakon, ki v bistvu prepoveduje uradno rabo ruščine. Takrat se je rusko govoreče prebivalstvo, tudi po zaslugi propagandnega stroja, ki ga je v imenu velike Rusije sprožil Putin, začelo bati za svoj obstoj. Ruskim zunanjim pritiskom, ki so se s propagandnega področja kmalu preselili na vojaško, so se pomešali ameriški, mešanica pa je danes eksplozivna.

Krizo lahko tudi tokrat rešijo samo politiki dobre volje, je spomnil Canciani: svetovne velesile naj stopijo korak nazaj, Ukrajina pa na pot nevtralnosti (po finskem zgledu). O notranjih državnih vprašanjih naj odloča ukrajinsko prebivalstvo. Medtem bi bilo dobro zapreti državne meje, je pristavila Barbara Gruden, in tako onemogočiti prehod vojakov in orožja. Morda bo potem ljudi tudi manj strah izpovedati svoje mnenje. (pd)

OBČINA TRST - Obisk na županstvu

Župan Cosolini bo oblekel dres kriške Vesne

Župan Cosolini z majico Vesne, ki je zanj seveda bila »king size«

FOTODAMJ@N

Kriška Vesna bo v prihodnji sezoni, za Triestino, druga ekipa v Občini Trst. »Če bo Triestina igrala v elitni ligi, kot se šušlja v nogometnih krogih, bomo celo na enakem nivoju,« je namignil športni vodja ekipe kriškega društva Paolo Soavi, ki je skupaj s predsednikom Robertom Vidonijem, včeraj popoldne spremljal kriško moštvo na obisku na Občini Trst. Usoda Triestine, kljub zagotovitvi predsednika Mehmetija, še vedno visi na

nitki.

Vesno je sprejel tržaški župan Roberto Cosolini, ki je »plavim« podelil plaketo za letošnji športni uspeh oziroma za napredovanje v elitno ligo. Kapetan kriške ekipe Edvin Carli je prvemu tržaškemu občanu podaril majico in zastavico »plavim«, ki bodo v prihodnji sezoni (leta 2015) praznovali 50-letnico vpisa v deželno nogometno zvezo FIGC in igranja v deželnih amaterskih prvenstvih. (jng)

OBČINA TRST - Sprva jih bodo namestili tri

Vodne hiške

Za občane poceni pitna voda, za okolje manj plastike in onesnaževanja

Po zgledu številnih občin v Italiji bodo tudi v Trstu v kratkem postavili prve vodne hiške, kjer bodo občanom delili pitno vodo in s tem promovirali okolju prijaznejši življenjski slog. Zadevni sklep je na predlog odbornikov za okolje Umberta Laurenija in za javna dela Andree Dapretta včeraj odobril tržaški občinski odbor. Odločili so se, da bodo v prvem, eksperimentalnem obdobju namestili tri take objekte v Naselju sv. Sergija v Ul. Grego 40, v Ul. Koch 8 pri Rocolu - Melari in pri Sv. Ivanu na krožišču pri Bošketu, točneje v neposredni bližini prehoda za pešce nasproti občinske izpostave.

Med raznimi ponudniki so za distribucijo vode izbrali podjetje Proacqua iz Rovereta, ki upravlja številne podobne objekte po vsej državi. Podjetje bo skrbelo tudi za nadzor, čiščenje in vzdrževanje vodnih hišk. K projektu je pristopilo tudi podjetje AcegasAps, ki bo na lastne stroške poskrbelo za priključke na vodovodno omrežje in ureditev odtokov, medtem ko bo občina kri-la stroške za priključek na električno omrežje.

V vodnih hiškah bodo občanom delili filtrirano pitno vodo. Odjemalci bodo imeli na voljo tudi hlajeno vodo in gazirano. Cena naj bi znašala približno 5 centov na liter, plačevali pa jo bodo s predplačanimi magnetskimi karticami, ki jih bo mogoče kupiti v občinskih izpostavah in na drugih za to določenih mestih.

Vodne hiške bodo občanom omogočile velik prihranek v primerjavi z nakupom vode v steklenicah ali plastenkah, še pomembnejši pa naj bi

Primer vodne hiške, kakršne že delujejo po Italiji

bili blagodejni učinki na okolje. V Italiji so podobne vodne hiške že namestili v več desetih občin, kjer so v povprečju ugotovili, da se z vsako vodno hišo prihrani med 360.000 in 486.000 steklenic oz. plastenk letno. S tem se zmanjšuje količina letno proizvedenih odpadkov. Še več: z neposredno distribucijo vode na »0 km« razdalje se zmanjšajo stroški in onesnaževanje zaradi prevoza vode s tovornjaki kot tudi onesnaževanje zaradi proizvodnje plastike. Za kilogram mase PET, ki zadošča za približno 30 plastenk, je potrebnih 17,5 kg vode, izpusti v atmosfero pa znašajo: 40 gramov naftnih derivatov, 25 gramov žveplovih oksidov, 18 gramov ogljikovega monoksida in kar 2,3 kg ogljikovega dioksida.

ARTEDEN - Pogovor z Jano Pečar iz skupine organizatorjev

V znamenju odprtosti in eksperimentiranja

Teden v Lonjerju povezuje raznolike ustvarjalce in domačine

Predsinočni večer v okviru intenzivnega dogajanja na Artednu je kulturno oplemenitil pevski nastop mešanega pevskega zbora Jacobus Gallus

FOTODAMJ@N

»Arteden raste s časom. Važno je, da nekaj, kar je nastalo kot eksperimentacija, ne postane nekaj tradicionalnega, kar bi bil paradoks.« Enotedenska delavnica v Lonjerju praznuje letos že 12. rojstni dan. Pogovorili smo se z Jano Pečar, članico skupine mladih, ki so si zamislili razvejano medgeneracijsko delavnico umetnosti v svoji vasi.

Kako je pred dvanajstimi leti nastala zamisel za delavnico?

V odboru društva SKD Lonjer Katinara se je takrat zbrala skupina mladih. Zanimala nas je umetnost in naš prostor smo želeli promovirati na širšem nivoju. Odločili smo se, da to iniciativo posvetimo mladim iz evropskih manjšin. Z leti smo vajeti predali mlajšim, ki so začeli oblikovati delavnico na podlagi svojih zanimanj. Arteden se v letih spreminja na podlagi skupine, ki ga gradi.

Umetnost je širok pojem. Kako je oblikovan Arteden?

Lani se je pojavila zamisel, da ne bi vabili samo likovnikov in bi skušali zgraditi skupino z različnimi umetniškimi pristopi. Skušamo biti elastični, prilagajamo se našim zanimanjem in zanimanjem skupine umetnikov. Preko umetnosti moramo graditi človeške odnose.

Arteden je gotovo trenutek, ki vaščane poveže ...

Gre za veliko telovadnico človeških odnosov, kar je značilno za vsako društveno delovanje. Odnosi se prepletajo 24 ur na 24. Važna sta medgeneracijsko povezovanje in skupinsko delo. Pomembno je, da smo v teku let uspeli vključiti tudi druga društva, ki se ukvarjajo z umetnostjo, kot so Pihalni orkester Ricmanje, Foto video Trst 80, Slovenski klub in Kulturno društvo za umetnost KONS.

Po katerem ključu izbirate umetnike?

Skušali smo ustvariti mrežo umetnikov povezanih z drugimi manjšinami. Na

začetku nam je pomagal Bojan Brezigar, nekatere smo spoznali preko Evrošole, nekatere preko drugih stikov ... Potem so nam sami umetniki pomagali najti še druge. Vedno smo skušali biti elastični. Kar je še vedno težko, je predstaviti Arteden italijanskemu Trstu. Večkrat smo imeli stike s posameznimi umetniki ali združenji, ko pa se je treba medijsko predstaviti, nam ne uspe.

Ta umetniška delavnica oživi vas. Zakaj je tako pomembna za Lonjer?

Lonjer je vas, ki jo po eni strani požira urbanistika, po drugi pa priseljevanje italijanskih govorcev; to so stvari, ki ne olajšajo ustvarjalnega procesa. Zato je ta umetniška delavnica toliko bolj pomembna. Delati tukaj je veliko bolj zahtevno kakor v bolj prijaznih in naravnih okoliščinah. Umetnost pa smo na ta način uspeli približati ljudem, ki se niso nikoli ukvarjali z njo. Vaščani večkrat gostijo doma umetnike, poleg narodnostnega in jezikovnega je tu tudi socialni element. (bf)

ARTEDEN - Umetniki se predstavljajo

Ismael Teira črpa navdih v rodni Galiciji

Včeraj se je v Lonjerju predstavil umetnik Ismael Teira, ki prihaja iz Galicije, dežele v severozahodni Španiji. Njegova dela zelo zaznamujejo galicijska pokrajina, identiteta in jezik. Zanima ga hoja kot kreativno dejanje in pokrajina skozi izkušnjo potovanja. Pozoren je na steze, sledi, odtise, bližnjice, ceste, poti ... Zanima ga in obenem skrbi stanje spomenikov in struktura v javnem prostoru.

Galicijska identiteta se močno odseva v vaših delih ...

Najprej moram povedati, da je galicijski jezik podoben španščini in portugalskemu. Pred mnogimi leti so ga enačili s portugalskim jezikom, potem pa se je pod vplivom španščine razvil v svoj jezik. Pri nas imamo dvojezične šole, kjer pa je vsekakor več španščine, ki ima velik vpliv na našo kulturo.

Kakšna je Galicija?

To je zelo zelena dežela, ki ima popolnoma svojo kulturo, jezik, gastronomijo ... V Galiciji je vez med človekom in zemljo zelo močna. Ko Galijec ni na svoji zemlji, rečemo, da je »morriña«, to je občutek melanholije in žalosti.

Ukvarjate se z inštalacijami. Kaj vas navdihuje?

Elementi, iz katerih črpam, so pokrajina, hoja in spomeniki. To so trije temelji, na katerih sloni moje delo in na katerega zelo vpliva galicijska identiteta. Hoja je zame zelo pomembna, predvsem zato, ker je Santiago de Compostela skupaj z Rimom in Jeruzalemom eden od treh največjih centrov romanja.

Kako so ti trije elementi povezani?

Hoja in spomeniki so zame sestavni del pokrajine. Ko hodiš, je vse to v relaciji, vse je del pokrajine in prostora, v katerem se nahajaš.

Kaj vam pomenijo spomeniki?

Spomeniki so nekaj, kar iz-

stopa iz prostora. Lahko pomenijo komemoracijo, lahko proti-komemoracijo. Lahko so namenjeni državi, lahko narodu. Tudi hoja predstavlja neke vrste spomenik: to je spomenik ljudstvu, spomenik sami hoji, skromen spomenik, ki ne potrebuje odra, na katerega bi ga postavili.

Kakšne so vaše inštalacije?

Skromne, to je nekaj revnega, narejene so iz krhkih materialov. Želim imeti spoštovanje, nočem graditi velikih stvari.

Katero je vaše sporočilo?

Da je hoja drug obraz, drug pogled na pokrajino. Hoja je smisel in začetek vsega; potem pride fotografija, ideja za inštalacijo ali slika. To je posledica izkušnje, ki jo je imel romar. Rad bi citiral Antonia Machada: »Popotnik, pot ne obstaja. Pot nastane s hojo.«

Kaj ustvarjate v tem tednu?

Tokrat sem našel navdih pri eni od ljudskih pesmi iz Galicije. Obstajajo različne verzije te ljudske pesmi. Za te je značilno, da je veliko nasprotij združenih v eni veliko harmonično ravnesje, ki stremi k nekemu višjemu redu. Tudi poezija lahko opisuje pokrajino, kjer najdem navdih.

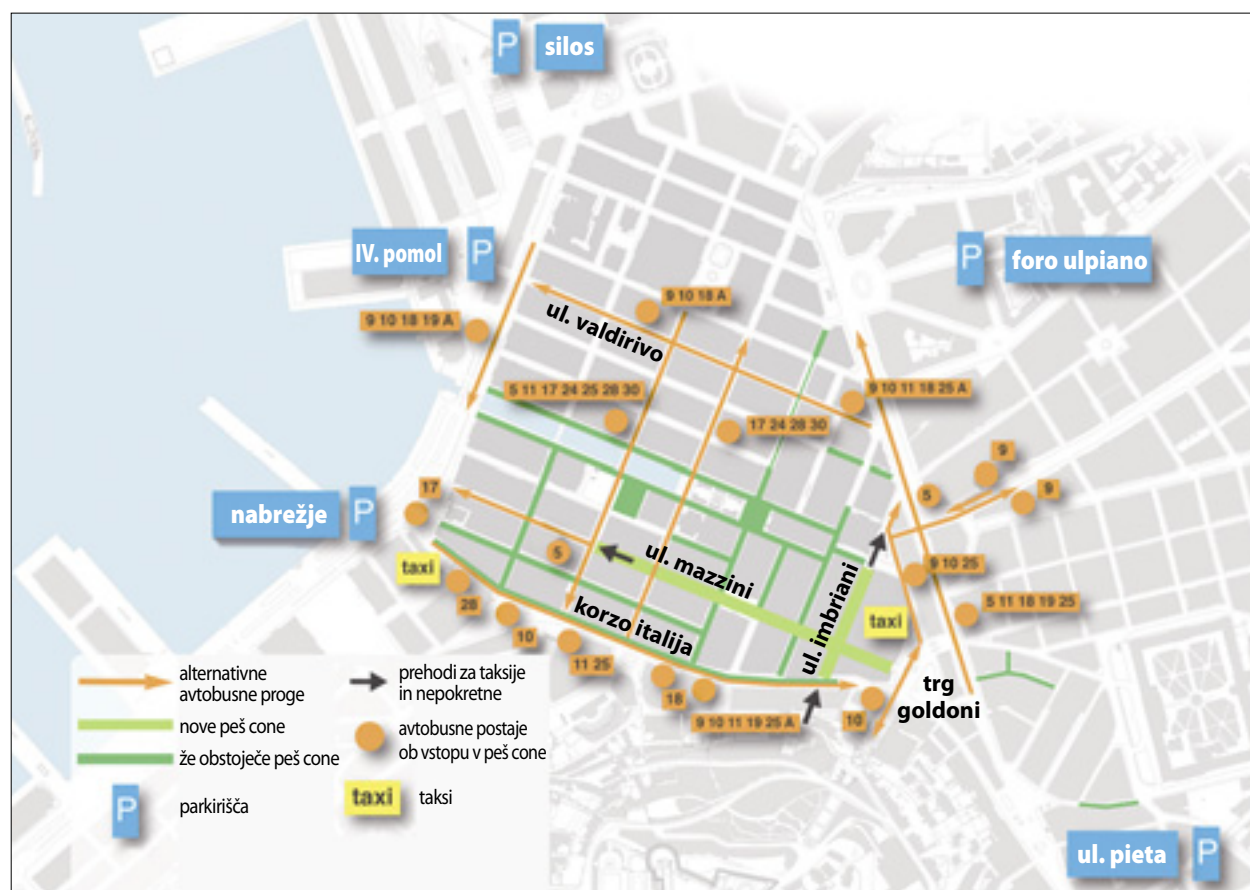
Barbara Ferluga

OB VIKENDIH IN PRAZNIKI - Zaprtje ulic Imbriani in Mazzini

Nove avtobusne proge

Jutri se za tržaško mestno središče začne čisto novo poglavje. Pod geslom »povečajmo mestno srce« bo namreč občinska uprava začela preizkušati največjo »revolucijo«, ki jo predvideva nov prometni načrt - zaprtje ulic Imbriani in Mazzini. Jutrišnja zapora niti ne predstavlja posebne novosti, saj sovpada z nočjo razprodaj, ko na ulicah mestnega središča že tradicionalno kraljujejo pešci. Zanimivo pa je, da bo trajala vse do nedelje ob 20. uri, ponovili pa jo bodo vsak poletni vikend in ob praznikih.

Novosti se bodo nedvomno razveselili vsi, ki se po mestu premikajo peš ali s kolesom, nekaj težav pa bi lahko povzročila avtomobilistom in predvsem uporabnikom mestnih avtobusov, saj sta omenjeni ulici pomembni »avtobusni arteriji«. Kot je razvidno iz priloženega zemljevida, bo podjetje Trieste Trasporti uvedlo nekatere alternativne avtobusne proge: linije 9, 10, 11, 18, 25 bodo na primer speljali po Ulici Valdirivo (in ne več po Mazzinijevi), linijo 5 pa (v smeri proti Rojanu) iz Ulice Tarabocchia po Carduccijski (torej ne več po Goldonijevem trgu), mimo Oberdanovega trga vse do Ulice Udine; v nasprotni smeri pa bodo avtobusi linije 5 iz Ulice Roma zapeljali na Korzo in Goldonijev trg. (pd)

Izvrstni okusi bodo danes

V gostilni Sardoc v Prečniku bo prireditel Srečanje okusov - hrane in vina iz pokrajine Trst danes, 4. julija. Degustacija se bo začela ob 18. uri in bo trajala do 22.30. Vstopnina 10 evrov. Predstavili bodo domače okuse s Tržaškega: od vin s Krasa in Brega do olja, medu, piva, likerjev, žganja, pa še suhomesne izdelke, sire, zelenjavo, zelišča, ribe in še marsikaj.

Knjiga o tržaških kopališčih

V knjigarni Ubik v Tergesteu bo noč ob 20.45 Marco Zanettovich predstavil svojo knjigo o tržaških kopališčih in plažah. V njej je zbranih veliko podatkov, zgodovinskih in drugih zanimivosti povezanih z morjem.

Predavanje o Velebitu

Novinarka in naravoslovka Chiara Veranić bo noč ob 21. uri v Muzeju morja v Ul. Campo Marzio 5 s fotografijami in pripovedjo predstavila naravoslovni park Velebit in njegove čudovite razglede na morje in dalmatinske otoke. Srečanje prireja WWF z občinskimi znanstvenimi muzeji.

4. julij: »Američani« v Trstu

Italijansko-ameriško združenje bo danes v Trstu praznovalo 4. julij, dan neodvisnosti ZDA. Po »ameriško« se bodo od 19. ure dalje zbrali z motociklisti - bikersi v lokalu White café v Ul. Genova 21/A.

GORICA - Zveza Unioncamere predstavila raziskavo o prvem trimesečju letošnjega leta

Deželno gospodarstvo kaže znake izboljšanja

Gospodarstvo Furlanije Julijske krajine kaže znake izboljšanja stanja na nekaterih področjih, kot sta predvsem industrija in vinogradništvo. To izhaja iz raziskave o obračunu delovanja deželnega gospodarstva v prvem trimesečju letošnjega leta, ki jo je že sedmič naročila deželna zveza trgovinskih zbornic Unioncamere, opravila pa jo je družba Questlab in so jo predstavili večeraj dopoldne v prostorih Trgovinske zbornice v Gorici ob prisotnosti predsednikov trgovinskih zbornic iz vseh štirih glavnih mest dežele (Giovannija Da Pozza, ki je tudi predsednik deželne zveze Unioncamere, za Videm, Antonia Paolettija za Trst, Gianluce Madriza za Gorico in Giovannija Pavana za Pordenon).

Družba Questlab (podatke je predstavil njen predsednik Nicola Ianuale) je raziskavo opravila med 1493 podjetji, ki delujejo na območju dežele FJK, iz rezultatov pa izhaja, da je splošna slika deželnega gospodarstva prvič po daljšem obdobju nekoliko bolj spodbudna, je bilo med drugim rečeno na včerajšnji predstavitvi. To velja še posebej za sektorja industrije in vinogradništva. Tako je v prvem trimesečju letošnjega leta industrija zabeležila 2,6-odstotno rast, pri čemer prednjačita zlasti videmska in pordenonska pokrajina s 3,9 oz. 4-odstotno rastjo. Promet se je povečal za 3,3 odstotka, število tujih naročil za 5,4 odstotka, število notranjih naročil pa za 3,8 odstotka, medtem ko se je z 0,4 odstotka rahlo okrepila tudi zaposlenost.

K izboljšanju splošne slike gospodarstva v FJK je pripomoglo tudi pozitivno poslovanje na področju vinogradništva

BUMBACA

Drugi sektor, kjer so zabeležili rast, pa je kot že rečeno vinogradništvo s 3,3-odstotno rastjo, pri čemer se je promet povečal za 3,6 odstotka, tuja naročila za dva in notranja naročila za štiri odstotke, zaposlenost pa za 2,2 odstotka. V industriji in vinogradništvu dober del podjetnikov tudi predvideva nadaljevanje pozitivnega trenda, čeprav jih večina pričakuje, da se stanje ne bo bistveno spremenilo. V vinogradništvu je število optimistov 20-odstotno (30-odstotno če upoštevamo tiste, ki izvažajo v tujino), medtem ko v industriji pričakuje izboljšanje dobrih 27 odstotkov podjetnikov.

Izboljšanje pričakuje tudi slabih 40 odstotkov gostinskih operaterjev, ki so v prvih treh mesecih letošnjega leta sicer zabeležili 1,53-odstoten padec, ostajajo pa optimisti. Ravno tako gre beležiti pozitivne znake v logističnem sektorju, kjer se je promet povečal za 3,7 odstotka, predvsem po zaslugi velikih podjetij, kjer je promet zrastel za 3,9 odstotka, čeprav se je število zaposlenih znižalo za 1,7 odstotka.

Trgovski sektor ostaja v rdečih številkah, saj so v zadnjem trimesečju zabeležili 0,5-odstotno nazadovanje ter 2,1-odstotni padec zaposlenosti, ravno tako predvidevajo nadaljevanje negativnega trenda. Globoko negativen pa ostaja položaj gradbeništva, kjer je v prvih treh mesecih letošnjega leta promet padel za 6,1-odstotka, proizvodnja za 6,4-odstotka, naročila za 7,2-odstotka in zaposlenost za 9,6 odstotka.

Raziskava je tudi pokazala, da se pozitivnejša slika ponuja predvsem pri tistih podjetnikih, ki svoje proizvode izvažajo v tujino (medtem ko notranje tržišče še naprej peša), kjer je promet znašal 2630 milijonov evrov, kar pomeni 7,25-odstotno rast v primerjavi s prvim trimesečjem leta 2013. Izvoz zadeva predvsem vinogradnike in industrijo: prvi izvažajo predvsem v ZDA, Evropsko unijo in Azijo, industrija pa v ZDA ter v države EU in zunaj le-te. Vendar kljub temu velika večina podjetij nima izdelane strategije za poslovanje s tujino (gre za 87 odstotkov vinogradnikov in za 85 odstotkov industrijskih podjetij), prav tako se večina ne poslužuje mrež podjetij za oblikovanje modela ponudbe, čeprav povečini menijo, da bi to povečalo učinkovitost pri poslovanju s tujino. Na tem področju se torej lahko postori še marsikaj. (iž)

Deželna svetnika stranke Forza Italia Rodolfo Zibera in Riccardo Riccardi zahtevata odložitev zaprtja goriške porodnišnice, ki je predvidena pred koncem julija. Po njunih besedah je treba z zaprtjem počakati, dokler ne bo odobrena nova deželna zdravstvena reforma. Zibera in Riccardi opozarjata predsednico deželne vlade Deboro Serracchiani, da zapira porodnišnico v edinem glavnem mestu pokrajine v deželi, kjer ni na vladi Demokratska stranka.

Tržič: olajšave za lokale brez igralnih avtomatov

Javni lokali in drugi trgovski obrati v Tržiču, ki se bodo odpovedali prisotnosti igralnih avtomatov, bodo deležni olajšav pri plačevanju davka na smeti Tari. To je napovedal tržiški občinski odbornik za finance Francesco Martinelli na zadnji seji občinskega sveta. V letošnjem letu bo olajšava znašala 15 odstotkov, v vsakem od prihodnjih dveh let pa 30 odstotkov. S tem občinska uprava izpolnjuje svoje obveze in prihaja tudi naproti zahtevi stranke SEL iz leta 2013, obenem je občinski svet tudi izglasoval resolucijo, ki župana obvezuje, naj se skupaj z zdravstvenim podjetjem in trgovci dogovori o oblikovanju etičnega in kulturnega kodeksa glede igralnih avtomatov. Resolucije ni podprla desnosredinska opozicija, ki jo označuje za demagoško, saj je Slovenija blizu in je zelo lahko igrati na računalniku, medtem ko resničen problem predstavljajo stroški za občane in umazanija.

Za odložitev zaprtja

Na pokrajini so odobrili dokončni načrt za obnovo obvoznice v kraju Villa Luisa pri Škocjanu. Načrt predvideva izgradnjo krožišča in šesto metrov kolesarske steze; poseg bo skupno vreden 2.030.000 evrov.

Odobrili načrt za obvoznico

Na pokrajini so odobrili dokončni načrt za obnovo obvoznice v kraju Villa Luisa pri Škocjanu. Načrt predvideva izgradnjo krožišča in šesto metrov kolesarske steze; poseg bo skupno vreden 2.030.000 evrov.

TRŽIČ - Finančna straža prišla na sled desetim podjetjem na področju ladjedelništva

Utajili 44 milijonov evrov davkov

Delovala so v Italiji, a z izgovorom, da imajo sedež v tujini in tam plačujejo davke, niso v italijanski državi prijavljala niti dohodnine, s tem pa so se izognila plačilu dobrih 44 milijonov evrov italijanski davkarji, medtem ko bodo morali njihovi predstavniki zdaj za to odgovarjati pred sodiščem. Gre za deset podjetij, ki delujejo v ladjedelniškem sektorju, katerih veliko davčno utajo je odkrila goriška finančna straža, ki je poleg tega ugotovila, da so omenjena podjetja tudi zaposlovala delavce na črno.

Goriška finančna straža je prišla na sled omenjenim podjetjem med preiskavo, ki je potekala - pravzaprav še vedno poteka - v okviru boja proti utaji davkov na mednarodni ravni, ki se je poslužujejo podjetja, ki svoj posel opravljajo v glavnem v Italiji, legalni sedež pa preselijo v kako tujino državo z namenom izogniti se plačevanju davkov.

Podjetja, ki jih je zasačila finančna straža, so imela legalni sedež v drugih državah članicah oz. nečlanicah Evropske unije. Kot izhaja iz sporočila za javnost, gre povečini za podjetja, ki delujejo na področju ladjedelništva, vendar jih italijanska davkarja sploh ni poznala, prav tako niso razpolagala z računovodstvom in niso poročala o delu, opravljenem na italijanskem ozemlju, še manj pa o zaslužku. Sklicujoč se na dejstvo, da imajo svoj legalni sedež v drugih državah in da prav tam izpolnjujejo vse predvidene davčne obveznosti, niso sploh prijavljala dohodkov, ustvarjenih na

Podjetja, ki niso plačevala davkov, so delovala v ladjedelniškem sektorju

italijanskem ozemlju, s čimer so se dejansko izognila plačilu davkov v obeh državah. Po podatkih finančne straže, ki je sodstvu prijavila enajst predstavnikov omenjenih podjetij, so utajili preko 44 milijonov evrov, poleg tega pa so nezakonito zaposlili kakih petsto delavcev.

Preiskava se nadaljuje, pri čemer fi-

nančna straža opozarja, kako se s takimi goljufivimi dejavnostmi nezakonito posega v konkurenco na tržiščih, saj podjetja, ki jim ni treba plačevati davkov, lahko določajo precej ugodnejše cene ter s tem kazijo redno in transparentno delovanje trga na škodo številnih drugih podjetij na Goriškem, ki poslujejo pošteno.

Prizorišče nesreče pri Fossalonu

Verižno trčenje

Na pokrajinski cesti št. 19 pri Fossalonu je včeraj popoldne prišlo do verižnega trčenja, v katerega so bila vpletena tri vozila. Ženska je bila s svojim avtomobilom tipa toyota yaris namenjena proti Gradežu. Potem ko je prečkala most čez kanal Isonzato, je zavila v levo proti kraju Punta Sdobba. Tega ni opazila voznica, ki se je s sopotnico peljala za njo v avtomobilu tipa opel corsa. Na zavore je pritisnila pre-

pozno in trčila v zadnjo stran pred njo vozečega se avtomobila. Po cesti se je zatem pripeljala še tretja voznica, ki je trčila v poškodovani vozili pred sabo. V njenem avtomobilu naj bi se peljali še trije otroci. K sreči je do verižnega trčenja prišlo pri nizki hitrosti, vseeno pa so vse tri voznice in potnike odpeljali v bolnišnico. Najhujše se je poškodovala potnica v avtomobilu opel corsa, ki je glavo zadela v vetrobransko steklo. Zaradi tega so jo odpeljali v videmsko bolnišnico s helikopterjem.

ŠTEVERJAN - Od danes do nedelje v znamenju polk in valčkov

Trije razlogi za obisk festivala

Filip Hlede: »Slovenci v Italiji imamo odlične zборе, končno pa narašča tudi zanimanje za narodno-zabavno glasbo«

V Števerjanu se danes ob 20. uri začne 44. Festival narodno-zabavne glasbe. »Gre za dogodek, ki je v vasi zelo občuten tako med starejšimi kot med mladimi,« poudarja Filip Hlede, predsednik prosvetnega društva F.B. Sedej, ki je glavni prireditelj festivala. »Pri organizaciji dogodka sodeluje nekaj več kot petdeset ljudi, med katerimi je srednja starost zelo nizka. Naj povem, da je več kot polovica soudeležencev mlajša od mene,« pravi enaintridesetletni Filip Hlede in pojasnjuje, da vsako leto obišče festival skoraj 1500 ljudi. »Število obiskovalcev je odvisno od vremenskih razmer in sočasnih dogodkov. Letos je na primer istočasno na sporedu tudi Mutijev koncert v Redipulji. Največ ljudi se med borovci vsekakor zbere na nedeljo, ko je običajno okrog 700 poslušalcev. Takrat imamo veliko gostov iz cele Slovenije, v Števerjan pa prihajajo tudi s Tržaškega. Dogodka se v zadnjih letih udeležujejo tudi Avstrijci in Nemci, ki se v tem obdobju mudijo po Brdih,« razlaga pred-

sednik društva Sedej.

Na letošnjem festivalu se bo za zmago potegovalo dvaindvajset ansamblov, ki vsi po vrsti prihajajo iz Slovenije; edino izjemo predstavlja ansambel Domači zvoki iz Saleža. »Med slovensko narodno skupnostjo v Italiji imamo trenutno zelo kakovostne zборе, ki žanjejo uspehe na številnih mednarodnih tekmovanjih, medtem ko smo v zadnjih letih narodno-zabavno glasbo nekoliko zanemarili, predvsem po vaseh. V zadnjem obdobju pa imam občutek, da je zanimanje ponovno nekoliko naraslo,« pravi Hlede. Kaj pa pomeni organizacija tako odmevnega dogodka v tako težkem ekonomskem obdobju, kot je današnji? »Naše delo sloni na prostovoljstvu, na srečo pa imamo tudi nekaj manjših sponzorjev in pokroviteljev, med katerimi so števerjanska občina, Zveza slovenske katoliške prosvete in Rai, zahvaliti pa se moramo tudi občini Brda in Turistično informativnemu centru, ki nam pomagata pri kritju nočitev

članov ansamblov. Pokrovitelji poskrbijo za približno tretjino stroškov, žal pa so nas v zadnjih letih nekateri sponzorji zapustili, saj veliko podjetij preživlja zelo težke čase. Vsekakor stroške lahko pokrijemo v celoti le v slučaju lepega vremena. Nočem niti pomisliti na primer, ko bi deževalo vse tri dni. Če bi se to zgodilo, bi zelo težko spali po zaključenem festivalu,« še pravi Hlede in opozarja, da se bo v primeru slabega vremena dogajanje preselilo pod velik šotor, ki so ga že namestili ob prireditvenem prostoru.

Kar se pa tiče programa, se bo danes od 20. ure dalje na odru zvrstilo dvanajst ansamblov, in sicer Dor ma Cajt, Jug, Gorenjski kvintet, Mladi upi, Potep, Savinjski kvintet, Smeh, Ansambel Tomaža Rota, Vikend, Vžig, Veseli Dolenjci in Zajc. Jutri ob isti uri bodo na vrsti še Briški kvintet, Domačini, Domači zvoki, Joc Bend, ansambel Jureta Svetlina, Maj, Sekstaord, Šaljivci, Šank kvintet in Škorpioni. Nedeljski program se bo začel ob 17. uri, ko se bodo predstavili naj-

Filip Hlede z lanskimi zmagovalci, Poskočnimi muzikanti

boljši ansambli s prvih dveh večerov, ki jih bo izbrala strokovna komisija. Program vseh večerov bosta povezovala znana obraza z RTV Slovenija Tjaša Hrobat in Andrej Hofer, za sceno bo poskrbel tržaški scenograf Aleksander Starc. Za zaključek smo Filipa Hledeta vprašali, naj nam našteje tri razloge, zaradi katerih bi morali ljudje v teh dneh obiskati Števerjan. »Prvič, zaradi na-

rodno-zabavne glasbe. Sodeč po nastopajočih ansamblih bo letošnji festival izredno kakovosten. Drugič, na festival vabimo tudi tiste, ki jih glasba manj zani- ma, saj bodo na kraju delovali dobro za- loženi kioski s piščanci, čevapčiči in dru- gim dobrotami ter domačo kapljico. Tretjič pa, ker je v Števerjanu vsekakor vedno lepo,« zaključuje svoje vabilo Fi- lip Hlede. (av)

GORICA - Poletno središče Dijaškega doma

»Ko bi imeli sredstva ...«

Veliko zanimanje iz Romjana - V poletnem središču tudi več otrok, ki obiskujejo novogoriške vrtce

V teh tednih se v Dijaškem domu Simon Gregorčič v Gorici mudi več kot 70 otrok, ki se od ranega jutra do 15.30 udeležujejo najrazličnejših dejavnosti, iger, poučnih in razvedrilnih izletov. Poletno središče se je v Dijaškem domu začelo 16. junija in bo neprekinjeno trajalo do 11. julija. Po nekajtedenskem premoru bo Dijaški dom ponovno odprl svoja vrata 25. avgusta, ko bodo do 12. septembra potekale priprave na novo šolsko leto.

Kljub težkim razmeram in dopolnilni blagajni so se v Dijaškem domu potrudili, da otrokom in staršem ponudijo čim pestrejšo ponudbo, v nekaterih primerih pa so jo dodatno okrepili. »Zaradi dopolnilne blagajne moramo s poletnim središčem zaključiti že 11. julija, saj želimo, da bo naša paleta dejavnosti med šolskim letom neokrnjena. Kljub temu pa smo letos razširili našo ponudbo, saj poleg gojenja in utrjevanja slovenskega jezika nudimo otrokom tudi tečaje nemščine in angleščine. Po zaslugi sodelovanja s šolo Papagaj iz Nove Gorice smo letos prvič uvedli tečaj angleščine tudi za otroke iz vrtca,« nam je povedala ravnateljica Dijaškega doma Kristina Knez, ki je poudarila, da vzgojiteljem pomagajo tudi številni prostovoljci. »Več višješolcev se odloči, da na nekoliko drugačen način preživi del počitnic, in sicer tako, da nam pomaga popolnoma brezplačno. Pri tem imamo obojestransko korist, saj si oni tako naberejo pomembne izkušnje. Naj dodam, da pri vsaki skupini otrok iz vrtca ima vsak vzgojitelj še pomočnika,« je še pojasnila Knezova.

Poleg utrjevanja maternega in tujih jezikov pa se otroci udeležujejo številnih dejavnosti in izletov, na voljo imajo tudi športno šolo. Ta teden poteka tečaj kajakaštva na Soči, obiskali so živalski vrt v Ljubljani, načrtujejo pa tudi izlet z vlakom do Bohinjske Bistrice; v ponedeljek bodo gojenci Dijaškega doma dočakali obisk dveh predsednikov na Trgu Evrope - Transalpini. Ne manjka niti družabnih in vodnih iger, animacije, glasbe in plesa. »Poleg tega si prizadevamo, da spoznajo obiskovalci poletnega središča bližnji teritorij. Pripravljamo se na snemanje treh oddaj

o Gorici, Trstu in Krasu v sklopu deželne projekta, preko katerega bodo otroci prikazovali otrokom naše okolje. Prav zaradi tega smo obiskali Kostanjevico, goriško grajsko naselje, priredili smo pohod na Kremenj, v prihodnjih tednih bomo šli na ogled Pokrajinskih muzejev in sinagoge. Bili smo tudi v tehničnem muzeju Bistra pri Vrhniki,« je pestro delovanje predstavila Knezova.

Kot smo že omenili, poletno središče in poletno šolo obiskuje nad 70 otrok med četrtem in desetim letom

starosti, otroška populacija pa je v zadnjih letih zelo raznolika. »Z jezikovnega vidika smo priča zanimivi dinamiki, saj imamo v zadnjem obdobju veliko otrok, ki obiskujejo vrtec v Novi Gorici, okoli 25 dečkov in deklic pa prihaja iz okolice Romjana. Zanje smo tudi organizirali jutranji prevoz. Ko bi imeli sredstva in možnosti, da to storitev okrepimo, bi verjetno napolnili cel avtobus, saj je povpraševanje veliko,« je zaključila ravnateljica Dijaškega doma Kristina Knez. (av)

Obiskovalci športne šole v tehničnem muzeju v Bistri pri Vrhniki

FOTO R.M.

GORIŠKA - Nočno neurje pustilo za sabo gmotno škodo

Zračni vrtinec v Doberdobu

Veter izruval nekaj dreves sredi vasi, poškodovana streha stanovanjske hiše podjetja Ater - Gasilci so imeli veliko dela tudi na Tržiškem

več fotografij na www.primorski.eu

Silovito neurje se je v noči srede na včerajšnji dan razbesnelo nad goriško pokrajino in še zlasti nad njenim južnim delom. V Doberdobu pravijo, da so bili priča pravemu zračnemu vrtincu, ki je izruval nekaj visokih dreves v središču vasi. Huda ura se je začela kakih petnajst minut po polnoči; naenkrat je začelo pihati, bliskati in grmeti, kmalu zatem se je ulila močna ploha. Sunki vetra so v Doberdobu poškodovali streho stanovanjske hiše podjetja Ater, ki se nahaja ob cerkvi, nekaj škode pa so povzročili tudi v Ronkah, Tržiču, Štarancu in Marini Julii. Veliko je bilo odlomljenih vej

in izruvanih dreves, več reklamnih panojev je bilo poškodovanih, s prizorišča tržiškega praznika »Festa Insieme« je veter odpihal celo nekaj gazebov, ki so pristali več metrov stran.

Gasilci so imeli včeraj dopoldne polne roke dela; s cest v raznih krajih pokrajine so odstranili cel kup odlomljenih vej. Nekaj posegov so opravili tudi v Doberdobu, s cestišča so odstranili drevo, zaradi katerega je bila v nočnem času cesta nad jezero neprevozna; poleg tega so zavarovali streho stanovanjske hiše ob cerkvi, s katere so pobrali tudi nekaj majavih strešnikov.

Gasilci v središču Doberdoba (zgoraj levo); na enem izmed doberdobskih dvorišč so požgali vse veje drevesu, ki ga je veter nagnil v stran (zgoraj); sunek je prevrnil reklamni pano v Ronkah (desno)

BONAVENTURA

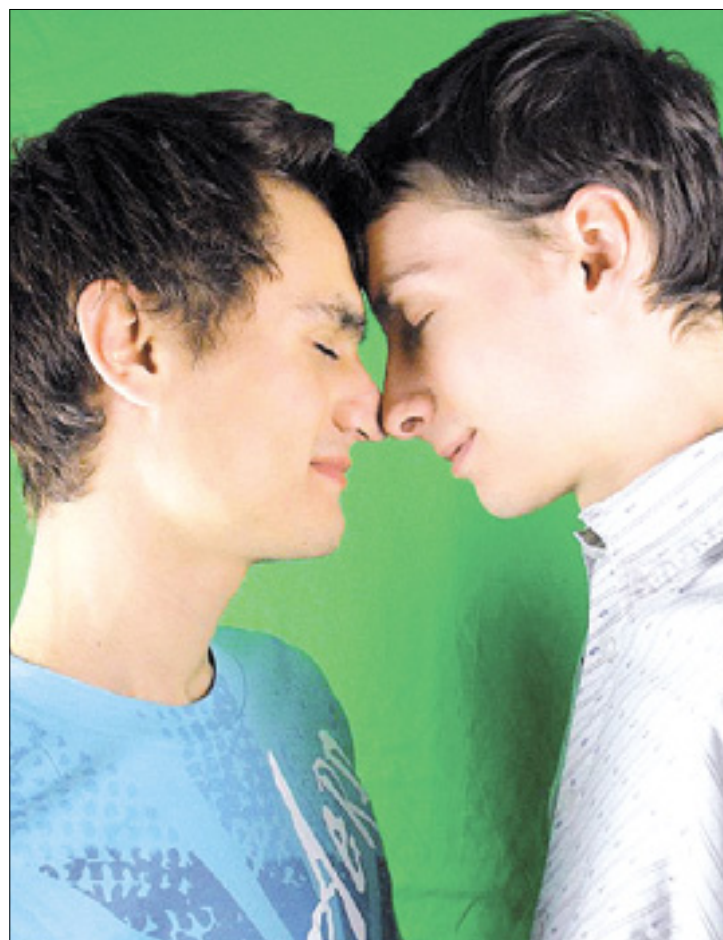

Podiranje tabujev in drugih strašnih zmajev

Cameron Tucker in Barney Stinson - Eric Stonestreet in Neil Patrick Harris. Kaj imajo skupnega? Šumovo občudovanje. Nestrpnost do drugačnosti ostaja del našega vsakdanjega življenja. Zgled, ki ga predvsem v najstniških letih osvojimo, pa ostane del našega prepričanja.

Istospolna razmerja še danes veljajo za enega izmed največjih tabujev. Že od nekdaj se okrog te občutljive teme ločujejo različna mnenja in se v nemajhni prepričani.

Šum je tokrat primerjal dva zvezdnika, ki na svoj način zagovarjata pravice homoseksualcev.

Poglejmo sedaj prvega zvezdnika. Eric Stonestreet v priljubljeni seriji Modern family odlično zaigra Camerona Tuckerja – nekaj čez

trideset let starega homoseksualca. Cam, kot ga včasih ljubkovalno pokliče njegov partner Mitchell (Jesse Tyler Ferguson) ostaja, kljub vsem nihanjem razpoloženja, eden izmed najpozitivnejših likov v seriji. Kdo bolje od njega poskrbi za gledališko-dramatičen razplet vsakdanjih življenjskih tegob? Ne glede na to, kako se bo dan razpletel, bo Cam vedno poskrbel za to, da bi se drugi okoli njega dobro počutili.

Veliko o njegovi ljubezni pove tudi odnos, ki ga ima do svoje hčerke Lily. Slednja sta z Mitchellom posvojila po desetih letih njune zveze. Skrb, varnost in toplino, ki jo deklici vsakodnevno nudita, bo gotovo pripomogla k njenemu odrasčanju. Kljub kritikam, ki vsakodnevno letijo na homoseksualni del populacije, kjer se mnenja seveda delijo, bi skoraj težko rekli, da Lily živi v pomanjkanju ljubezni in vzgoje. Čeprav gre le za serijo, za katero upamo, da bo pomagala pri podiranju tabujev, s katerimi smo morda

odraščali, pa se lahko začnemo zavedati, da sta Cameron in Mitchell primer, ki predstavlja tudi del naše družbe. Eric je v resničnem življenju sicer nagnjen k nežnejšemu spolu, vendar vztraj-

Eric

Neil

no zagovarja pravice homoseksualcev. Sam je bil za svojo vlogo med drugim tudi nagrajen z dvema Emmy nagradama in se lahko ponaša s številnimi oboževalci.

Ne glede na to, da homoseksualnost že dolgo ni več označena za bolezen ali motnjo, pa vse-

eno ostaja eden izmed največjih tabujev. Uspešna serija, v kateri heteroseksualna oseba odigra geja, je morda eden izmed načinov, da bi pripomogli k strpnosti do istospolnih razmerij.

Na drugi strani zgodbe stoji Neil Patrick Harris ali bolje znan kot Barney Stinson, v prav tako priljubljeni seriji, How I met your mother. Neil, ki je kot spretni ženskar Barney požel neizmerno slavo in občudovanje tako moške kot ženske populacije, pa svoje spolne usmerjenosti ne skriva. Samozavestnemu moškemu, ki v seriji tako rekoč "žonglira" z ženskami in se nadvse boji resne zveze, namreč v resničnem življenju srce bije le za moža Davida in njuni dve hčerkici. Kljub različnim prepričanjem, nagnjenjem ali kakršnem koli drugem razlikovanju torej ne smemo pozabiti, da za raznimi oznakami stoji oseba, ki skupaj z nami ustvarja del naše pisane družbe.

P.S. V poletnih dneh vam kot razvedrilo priporočamo ogled zgoraj omenjenih serij. Obljubljam vam obilico zabave in smeha.

nezaslišano. Verjemite nam: ena sama mačka lahko naredi marsikaj (ne)kristnega.

Ker smo bili radovedni, smo se odpravili v KB center, da bi preverili, kakšna je ta nora mačka. Zaman smo jo iskali. Smo pa nabrali kar nekaj namigov, tako da jo bomo naslednjič, ko bomo obiskali kolege Goričane, vsaj z lahkoto spoznali:

»J'ma špikaste uhe in je kompleta mente obrta an j'ma tipo 5 cm odrezanga repa....«

»K'dr hode se ji nabira

vs a tista pobrita koza...ku da bi gleda žive možgane na glavi...ognjusno«

»Je tipo roza in siva«

»Gatto egizio...baje d'koštaju an kapital«

»Hahhhahaha«

»Baje, da je mačka ud faraona. Anti nam je kašn faraon poslal šfigo na kbcenter«

»sphinx...la mačka portasfiga...buahahahahah«

(Pojasnilo: ne sprašujte, kdo nam je dal izjave. Ne skušajte uganiti, v katerem od uradov v KBcentru so nam prišle na uho. Zaman boste tuhtali in premišljevali ...saj veste, da smo tudi šumovci čudne živali ... morda smo si tudi prebliske kar sami izmišljevali ...morda pa so nam tajni agenti pomagali!)

Šepeta se - Šepeta se

Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se - Šepeta se

Deželna razsežnost - v živo iz KBcentra

Tudi ŠUM se je nalezel zamejske bolezni in dosel svoj cilj: od danes naprej ima deželno razsežnost. V naši novi rubriki »Deželna razsežnost« je prvi na vrsti, kdor si to najbolj zasluži: današnji gost je goriški KBcenter, v Gorici skoraj tako priljubljen kot tržaška Hiša na Ul. San Francesco. V KBcentru domuje več ustanov: knjižnica, Ad Formandum, Slovik, Glasbena matica, SKGZ, ZSKD, KZ, ZSSDI, Krut, SPDG, Društvo upokojencev (brez zamere, če smo na koga pozabili!).

Torej: zakaj si KBcenter zasluži toliko pozornosti, da je naš prvi gost v rubriki »Deželna razsežnost«? Prejšnji teden se je v KBcentru pripetil edinstven dogodek. Od nekdaj se je namreč pojavila ...mačka. Da, mačka. Ne taka muca, kot jo imate verjetno doma (vsaj upamo, da nimate take). To je posebna ma-

čka. Lahko bi ji rekli kar »goriška« mačka, ampak bi se potem ostale mačke v Gorici, ki so lepše in bolj inteligentne, užalile. Torej bo to KB-jška mačka. Tega laskavega imena si ni prislužila zaradi svojega kulturnega značaja, ki je pravzaprav v popolnem kontrastu s kulturnim KBcentrom. Ime si je prislužila, ker ima ta mačka nekaj nadnaravnih lastnosti, pa če nam verjamete ali ne. Ta mačka je namreč osvojila KBcenter. Njen dom je danes knjižnica, njen dom so učilnice Ad Formanduma, osvojila je učilnice Glasbene matice, na Sloviku so vsi tepihi v njeni lasti, iz urada na SKGZ-ju je marsikoga kar spodila ven ...na ušesa nam je prišlo, da se je neznana oseba spotaknila in zaradi mačke cmoknila po stopnicah. Ta mačka je povsod. Iz bara v pritličju je lahko v stotinki sekunde na predsedniški mizi na SKGZ-ju. Skratka,

VREMENSKA SLIKA

Vremenska napoved
Hidrometeorološkega zavoda Republike Slovenije
in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER
Temperature zraka so bile izmerjene včeraj ob 7. in 13. uri.

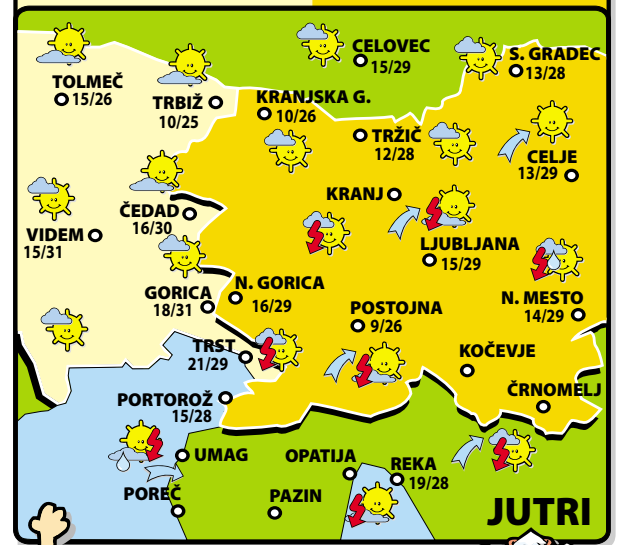
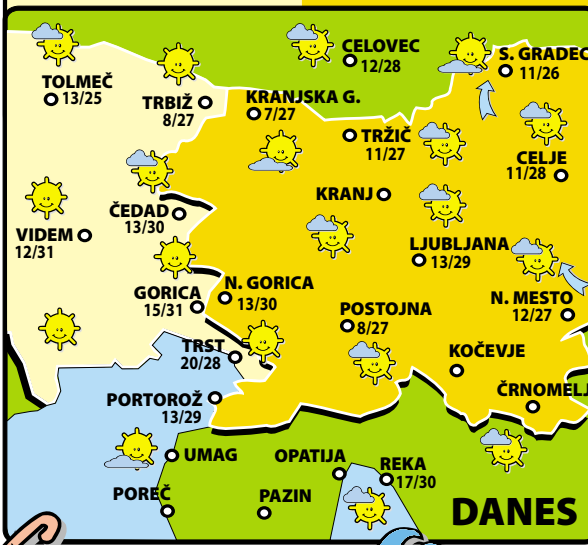
Nad Italijo se zadržuje območje visokega zračnega pritiska s suhim in vročim zrakom, ki ohranja lepo vreme. V soboto bo nad naše kraje z jugozahoda ponovno začel dotekati bolj vlažen zrak.

V glavnem bo jasno z nekaj popoldanske oblačnosti v gorah. Ob morju bo pihal šibak veter. Pozno zvečer je možna kakšna krajevna nevihta.

Danes bo precej jasno, čez dan bo ponekod zapihal šibak južni do jugozahodni veter. Najnižje jutranje temperature bodo od 8 do 14, najvišje dnevne od 26 do 30 stopinj C.

Jutri bo spremenljivo do pretežno jasno. Možne bodo posamezne plohe ali nevihte.

Jutri bo sončno in precej toplo. Popoldne bodo predvsem v gorskem svetu možne posamezne vročinske nevihte.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzide ob 5.21 in zatone ob 20.57
Dolžina dneva 15.36

LUNINE MENE
Luna vzide ob 12.22 in zatone ob 00.18

NA DANAŠNJI DAN
1989 – Tretjega junija popoldne in v noči na četrti julij je ponekod na Štajerskem in Dolenjskem v močnih nalih padlo več kot 100 mm dežja, do 5. julija jutraj celo prek 150 mm. V 48 urah so največ padavin, 153 mm, izmerili na Pragerskem.

PLIMOVANJE
Danes: ob 0.06 najvišje 13 cm, ob 7.04 najnižje -32 cm, ob 14.21 najvišje 32 cm, ob 20.47 najnižje -8 cm.
Jutri: ob 1.05 najvišje 1 cm, ob 7.49 najnižje -22 cm, ob 15.19 najvišje 33 cm, ob 22.52 najnižje -15 cm.

MORJE
Morje je mirno, temperatura morja 22 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C
500 m 19
1000 m 15
1500 m 11
2000 m 10
2500 m 7
2864 m 5
UV indeks ob jasnem vremenu po nižinah doseže 8, v gorah 9.5.

Strožje ocene NCAP

Nova standardizacija 2014, ki jo je vpeljal EuroNCAP, je prinesla ogromno treh zvezdic, tudi avtomobilom, za katere tega ne bi pričakovali. Četrta komponenta, ki vpliva na oceno, je po novem aktivna varnost in tu avtomobili, ki niso več v rosnih letih, najbolj izgubljajo. Tako je Renault megane dobil tri zvezdice, poglavitne težave so pomanjkanje aktivne varnosti, slab vzglavnik in zaščita pešcev. Pet zvezdic je šlo novemu VW golfu sportsvanau.

CERTIFIKAT - Standard ISO 14040

Okolju prijazna električna KIA soul

Kia Soul EV je najnovejši avtomobil znamke KIA, ki si je prislužil pomemben certifikat na področju ohranjanja okolja. TÜV Nord, neodvisno združenje za tehnični nadzor, je novemu električnemu soulu EV podelil certifikat za doseganje standarda ISO 14040 za življenjski cikel izdelka (LCA). LCA ocenjuje okoljski vpliv tako vozila kot procesa

od same proizvodnje do konca življenjskega cikla vozila ter upošteva dejavnike, kot so izbor materialov, izpusti in recikiranje vozila. V primerjavi z dizelsko različico soula se električni soul EV lahko pohvali z ničelnimi emisijami. Skozi celoten življenjski cikel pa soul EV v zrak spušča 39,7% manj toplogrednih plinov, kot sta npr. ogljikov dioksid in metan.

SEAT - V svojem segmentu resno ogroža plemenitejšega brata iz vrst VW

Počasni lev se v športni različici cupra spremeni v pravega geparda

O Seatovem leonu smo že večkrat pisali, obravnavali pa smo njegove bolj krotke različice. Danes bomo spregovorili o njegovi športni različici, cupri. Kot znano, je leon španska varianta golfa Volkswagen, a vendar leon cupra v marsičem presega svojega bratranca golfa GTI.

Oblikovno je odločno bolj izrazen, z ostrimi potezami prednjega dela in zadka, notranost je športno oblikovana, a vse prej ko neudobna. Dodatni strošek za športne sedeže se v primeru cupre res izplača.

Marsikatero rešitev si leon in golf delita. Kar zadeva motorizacijo, so si slednje izposodili seveda pri Volkswagenu: iz znanega Volkswagnovega dvolitrskega turbobencinskega motorja so pripravili dve prepričljivi različici. Če morebiti komu zares ni dovolj 265 konj, se lahko polasti močnejšega z 280! V Italiji bo na voljo samo slednja inačica.

Da bi dosegli primerno povečanje zmogljivosti, so spremenili nekaj malenkosti, sicer gre za enak motor, kot ga (a z drugačnimi podatki o zmogljivostih) najdemo tudi v golfu GTI ali R. Pri cupri ob vrtenju v višje vrtljaje deluje tudi zvočni spodbujevalnik v izpušnem sistemu, ki se odpre in

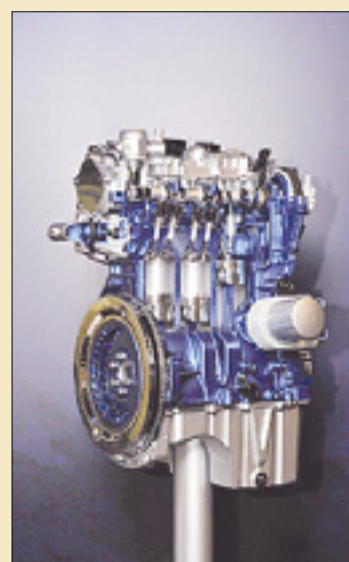
omogoči bolj poudarjen, prodornejši zvok motorja. Za učinkovito pripravo tlaka sesalnega zraka skrbi novo turbopuhalo, ki lažje prenese visoke temperature izpušnih plinov, največji tlak pri polnjenju pa znaša 1,1 bara.

Za bolj dinamično vožnjo (na primer na dirkališču) je mogoče prekllopiti na stopnjo, ki onemogoči sistem preprečevanja spodsavanja koles, celoten program pa deluje tako, da ponuja precej bolj športno vožnjo. Pri cupri je mogoče ESP tudi povsem izklopiti, a to je poglavje, ki ne zadeva nas navadne voznike.

Fordov EcoBoost že tretjič mednarodni motor leta

Kaj imata skupnega trivaljni litrski Fordov motor EcoBoost z zmogljivim 4,5-litrskim Ferrarijevem osemvaljnikom? Pravzaprav nič, a oba sta si zaslužila naslov motorja leta 2014. Izbrala jih je mednarodna žirija avtomobilističnih novinarjev z vsega sveta, sestavlja jo 82 članov iz 34 držav. Letošnji dobitniki dokazujejo, kako hitro se v zadnjem času razvija motorna tehnologija, ki omogoča večje zmogljivosti in nižjo porabo ter hkrati tudi zmanjšuje emisijske vrednosti. Tehnologija dodatnega (prisilnega) polnjenja je v pomoč pri vse številnejših motorjih, vsekakor pa je en sam motor brez turbinskega polnilnika (Ferrarijev) pobral kar dva naslova: kot motor leta nad 4 litre in kot športni motor leta. Vsekakor pa je zanimiv tudi Fordov tisoč kubični trivaljnik EcoBoost, ki je že tretje leto zapored zmagal v skupni oceni in prejel naziv »mednarodni motor leta 2014«, ob tem pa tudi zmago v razredu motorjev do enega litra delovne prostornine. Seveda pa se niso mogli izogniti niti povsem električnim motornim pogonom. Vse je najbolj prepričal Teslin Model S. O Fordovem trivaljniku smo že pisali in tukaj potrjujemo takratno ugotovitev: neverjetno s kolikšno enostavnostjo ta motor zagotavlja primerno moč za prijetno in varčno vožnjo: ni naključje, da ga vgrajujejo ne samo v malo fiesto, temveč tudi v focus, B-Max, ecosport in tudi v druge modele.

Rastoče število vpoklicev avtov še zlasti v ZDA

Zadnja napaka na zračnih blazinah je prizadela kar sedem avtomobilskih proizvajalcev. Po Nissanu, Toyoti, Mazdi in Hondi bo vpoklic opravljen še pri Fordu, Chryslerju in BMW.

Pri omenjenih japonskih proizvajalcih so zaradi napake na zračnih blazinah, kjer bi lahko zaradi nepravilnega postopka izdelave pogonskega dela zračne blazine prišlo do poškodb potnikov, lani že izvedli vpoklic kar 3,4 milijona vozil. Sedaj pa je japonsko podjetje Takata, ki je dobavitelj zračnih blazin, samo obvestilo NHTSA (Ameriška nacionalna agencija za varnost v prometu), da je lahko defektnih zračnih blazin še več. Večji rizik za poškodbo potnikov pa naj bi obstajal na območjih z večjo vsebnostjo vlage v zraku. NHTSA je tako predlagala proizvajalcem, da opravijo preventiven vpoklic svojih vozil v ZDA. S tem je letošnje leto onkraj Atlantika že zdaj rekordno, saj so vpoklici zajeli kar 31 milijonov vozil – od tega več kot polovico, 17,7 milijonov vozil s strani koncerna General Motors zaradi obsežnega vpoklica zaradi ključavnice za vžig.

Edini od nemških proizvajalcev, ki ga je prizadela omenjena napaka airbagov, je BMW. Tako so že v lanskem letu opravili vpoklic 220.000 vozil serije 3. Koliko preostalih vozil serije 3 (letnik 2000 do 2006) je sedaj potrebno poklicati na preventivni pregled, zaenkrat še ni jasno. Rastoče število vpoklicev v zadnjem času je med drugim posledica uvedbe strategije enakih delov pri različnih modelih ter zaradi čedalje cenejših skupnih dobaviteljev avtomobilskih delov. Zaradi tega je do sedaj kritika letela le na večje proizvajalce (Toyota), tokratni primer pa kaže, da so lahko zaradi istega dobavitelja prizadeti tudi manjši proizvajalci.